

Tatai jubileum

1973. november 9-én kezdett el működni a ma már Posztoczy Károly nevét viselő tatai bemutató csillagvizsgáló. A nevezetes évforduló méltó megünneplésére 2013. november 9-én gyűltünk össze egykori és jelenlegi amatőr csillagászok. Vendégek is érkeztek a szélrózsa minden irányából. A helyi önkormányzat két képviselője is megjelent körünkben, Kaszál József és Dinga László személyében. Díszvendégünk, a még mindig „ifjú” Bartha Lajos is megérkezett.

Pontosan tíz órakor Kovaliczky István – az ünnepség levezetője – üdvözölte a népes vendégsereget, majd felkérte Kaszál József képviselőt az ünnepség megnyitására. A képviselő úr elmondta, hogy nagyra becsüli a csillagásban folyó munkát, fontosnak tartja a csillagászati ismeretterjesztést. Tata ugyanis iskolaváros: hat középiskola, két zeneiskola, három általános iskola működik a városban. A csillagvizsgáló épülete ugyan a város tulajdona, de az intézményt a megyei TIT működteti, mint elhangzott, mindenki meglegedésére.

Ezután Bartha Lajos kapott szót. Csodálatos memóriájából elővarázsolta névadónkkal, Posztoczy Károllyal (1882–1963) kapcsolatos emlékeit, sőt korabeli híres csillagászokról sem feledkezett meg. Nevek, események, évszámok röpködtek a levegőben. Szájtátva hallgattuk!

A csillagvizsgáló építésének időszakáról beszélt Dinga László és Mudrok Béla. Ők személyesen vettek részt az építkezés megszervezésében. Elmondták, hogy társadalmi összefogásra volt szükség. A helyi és környékbeli üzemek és a városi fiataltsága is bekapcsolódott a munkába. Csákányt, lapátot, talicskát ragadtak, kerítést építettek. Közben elkészült az épület, a kupolát is legyártották. Almásfüzitőről helikopter hozta Tatára. Az addig raktárban porosodó Posztoczy-műszerek méltó helyre kerülhettek. Dinga László szakkörvezető irányí-

tásával megkezdődhetett a csillagos égbolt tanulmányozása.

Közösségünk legidősebb és legfiatalabb tagja, Fenyvesi János és Suhai Kristóf elmondták, hogy sokat jelent számukra a csillagda, ahol baráti közösséget, tanulási lehetőséget, kellemes elfoglaltságot találtak.

Ez a jól ismert felvétel a tatai csillagvizsgáló avatóján készült 1973. november 9-én

Nagy Sándor – a helyi csoport és a szakkör vezetője – vetítettképes előadás keretében emlékezett vissza a Posztoczy Károly Bemutató Csillagvizsgáló és Múzeum utolsó öt évére, a nevezetes eseményekre. Juhász András látványos változócsillag- és üstökösészleléseiből kaptunk ízelítőt. Somogyi Péter – jeles asztrofotósunk – az általa készített mélyég-fotókat mutatta be.

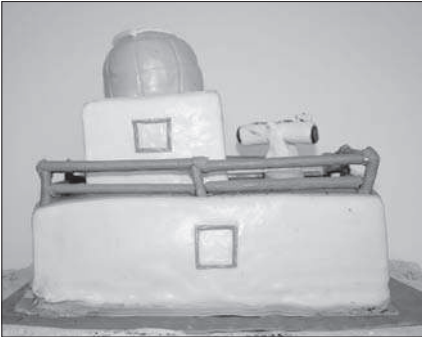
Csaba Attila és Kovaliczky István a csillagda jövőjéről beszélt. Készül a planetárium: nappal is a csillagos ég látványa fogadhatja az ország minden részéből érkező látogatókat, zömében diákokat.

Népszerű napirendi pont következett: az ebédszünet! Elkészültek a finom szendvi-

Dinga László, a tatai csillagvizsgáló első vezetője figyeli Fényvesi János beszámolóját

csek, sőt megérkezett egy hatalmas torta is – a csillagvizsgáló kicsinyített mása –, tetején egy cukorból készített távcsóval.

A jubileumi torta

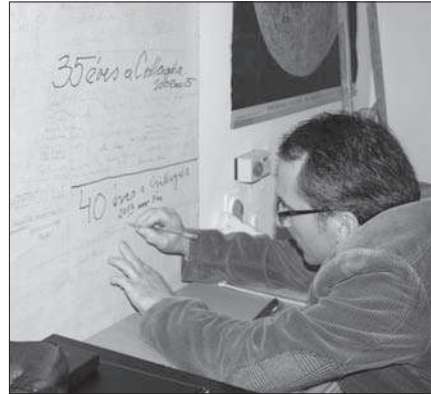
Kávégzatás közben baráti beszélgetésre került sor. A látogatók – egykori amatőrök – elmondták:

– Félve jöttünk a csillagdába, attól féltünk, hogy az újkorában látott épületet leromlott állapotban látjuk viszont. Kellemesen csalódtunk: az udvaron egy villanybojler méretű távcsó állt, az előtérben vadonatúj vizesblokk fogadott bennünket. Ámultunk, az egykori falikút helyén villanybojler, zuhanykabint találtunk. Az előtérben a jobb oldalon egy játszószoba van az óvodáskorú gyerekek részére. A volt szekrénytároló helyiségben korhű bútorokkal berendezett múzeum

kapott helyet. Itt minden Posztoczy Károlyra és munkásságára emlékeztet. A falakon nagyméretű fényképeken látható Karcsi bácsi családja körében. A sarokban áll az Erdőtagyoson használt lencsés távcsó, a vitrinben az egykor használt műszerek. A kupolában található távcsó a felújítás után lett igazán használható, beton alátámasztást kapott és már nem rezeg a kép a látómezőben.

Vendégeink a háta mögött dicsérgették Kovaliczky Istvánt, az átalakítás, a felújítás, a múzeum megálmodóját. Neki köszönhető, hogy jelentős összeget nyertünk a Norvég Civil Támogatási Alap pályázatán. Csaba Attilát is köszönet illeti, mert beszerelte a wifit – enélkül mozdulni sem tudnánk.

Az átalakításból a csillagda legénysegeleánysága is kivette a részét. Cipekedés, takarítás a „pincétől a padlásig”. Nevüket a falon elhelyezett réztábla őrzi.

Régi tatai szokás, hogy az előadóterem hatalmas csillagterképének hátoldalára írják fel nevüket a jeles események résztvevői – számukra ez a „vendégekönyv”

A múzeumban található egy Wilson-kód-kamra, amellyel a világűrből érkező részecskéket lehet megfigyelni. Simon János és a csillagda néhány tanult tagja fejlesztette ki (mélyhűtőgépet építettek bele).

Sötét estig tartott a „születésnap buli”. Nehezen váltak el egymástól a régi ismerősök.

Szép eget!

Fényvesi János